

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessionale, || In Qvo || Vniversa || Materia De ||
Confessione Pec-||catorvm Apvd Catholicos || vsitata per
Quæstiones explicatur**

Eisengrein, Martin

Ingolstadii, 1577

VD16 E 795

Capvt III. De Qualitate Confeßionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30362

Caput III. De Qualitate

CAPVT III.

De Qualitate Confessionis.

Questio I. *Sintne Confessionis aliquæ conditiones, seu virtutes?*

Responſio. EGITIMÆ Confessionis sexdecim sunt virtutes, quæ hiſce familiaribus verſibus cõprehenduntur:

Sit ſimplex, humilis, Confefſio, pura, fidelis,

Nuda, frequens, diſcreta, libens, necnon verecunda,

Integra, ſecreta, & lachrymabilis, accelerata,

Fortis, & accuſans, & fit parere parata.

Questio II. *Cedò, quæ eſt iſtorum verborum vis, ac ſententia?*

Responſio. SIMPLEX debet eſſe Confefſio, & perſpicua, ſcilicet, vt Sacerdos poſſit diſcernere, ſitne peccatum, an non. Quare non debet eſſe verbis affectata, aut non neceſſariis redundans.

DEINDE

DEINDE humilem esse oportet, ut vilem peccatorem te agnoscas, veniaque indignum. Reliqua humilitatis signa, utpote, quod fiat flexis genibus, apertoque capite, si vir sit, & velato capite, si mulier, & similia constat tempore necessitatis omitti posse, aliò qui non sunt prætermittenda.

TERTIO, debet esse pura, id est, cum bona intentione veniam obtinendi de peccatis, DEO & Ecclesiæ se subiiciens: non autem, ut bonus reputetur, aut apud populum infamiam effugiat.

QUARTO, fidelis, siue verax, ut vera sit criminum manifestatio: Pœnitentia enim indicium quoddam est, in quo veritas requiritur. Itaque tam Confitens, quam Sacerdos, quæ dicunt, vera esse debent, & in vera fide dicta.

QUINTO, nuda, id est, nullis verbis obfuscata, aut obscurata, ut plenè intelligere queat Sacerdos statum pœnitentis, ~~id est, quod~~ tamen est ratio honestatis, in materia turpi.

SEXTO, frequens, ut videlicet, si sæpius peccatum fuerit, non pigeat etiam sæpius confiteri.

SEPTIMO, discreta, siue circumspècta: Primò, ut confitens sit sui compos, & sciat, quid agat; vnde nec amentes, nec stulti, nec ebrij confiteri possunt: Deinde, ut in

Caput III. De Qualitate

uenereis verecundè loquatur peccator. Ter^o
tìò, vt cautus sit in deligendo Confessario.

OCTAVO, libens, id est, voluntaria,
non coacta timore poenæ, aut infamiæ, id
quod vsuuenit in pueris.

NONO, verecunda, ne se iactet de pec-
catis propter aliquam sæculi vanitatem ad-
mixtam: Decet enim peccatorem apud Cõ-
fessarium pudore suffundi, seq; ipsum eru-
bescere: attamen de omnibus, & de singulis
peccatis pudorè & verecundiam sentire, ne-
cessarium non est.

DECIMO, integra, nimirum quoad
mortalia, certa & dubia, vt nihil eorum, quæ
in memoriam reuocare potuimus, occulte-
mus. Deinde requiritur, vt omnia vni Sacer-
doti confiteatur.

VNDECIMO, secreta; hæc conditio
necessaria est, vt huius Sacramèti vsus in Ec-
clesia retineatur, tam ex parte confitentis,
quàm etiam Sacerdotis, ne alta voce confi-
teatur peccata sua, & hoc propter scandalum,
neq; iactet se cum aliis, dicens, confessus sum
talia, & talia peccata: Et Confessarius debet
iniungere secretò poenitentiam, ne ab aliis
audiatur, neq; reuelare Confessionè potest,
quacunq; ex causa, vel quocunq; pretextu.

DVODECIMO, lachrymabilis, id est,
cum vera mentis displicentia, & detestatio-
ne peccatorum. Quod autem ad lachrymas,
& alia signa exteriora doloris attinet, orna-
menta

menta quidem sunt poenitentis, sed nulli necessaria, atque cum proposito, deinceps non committendi illa, vel alia peccata mortalia.

DECIMOTERTIO, accelerata, ne diutiùs æquo differatur remedium, ob multa quæ impendent vitæ pericula.

DECIMOQUARTO, fortis & libera, vt omnia impedimenta fortiter vincat, ne quid pudore supprimatur, aut supra quàm debet, extenuetur.

DECIMOQVINTO, accusans, hoc est, sibi imputans, nõ in fatum, aut in alium transferens.

DECIMOSEXTO, parere parata: Debet enim reus stare sententiæ iudicis, & quam iniunxit satisfactionem libenter suscipere, & explere.

Suntne conditiones illæ Confessionis pares?

*Quæstio
III.*

CONDITIONUM Confessionis tanta est varietas, & differentia, vt non eodem modo & æqualiter in Confessione requirantur omnes: Sunt autem in quadruplici differentia: Quædã enim sunt de intrinseca ratione Confessionis simpliciter necessariæ. Vtpote, sine quibus Confessio nullius foret momenti, ac iteranda esset, vt quòd sit accusans: Hæc est enim essentialis forma Confessionis. Et

Responsio.

E 4

quòd

Caput III. De Qualitate

quod fit integra; aliàs ficta esset, quæ ideo cōditio postulat, vt fit fidelis, & vera. Et similiter, quod fit nuda, cum circumstantiis necessariis. Et rursus parere parata; Nam cum fit actus iudicialis, debet poenitēs, sicut reus, parere iudici, clauē non errante.

Alia verò est conditio, quæ licet non fit vsque adeò necessaria, quin absque illa Confessio esset valida; tamen est humano modo necessaria, vt sine qua Sacramentum Poenitentiae, Confessionisque vsus retineri in Ecclesia non possēt, & hæc est, vt fit secreta; aliòquin à Confessione omnes abhorrerent.

Sed & aliæ sunt in tertio gradu, quæ duplicem habent sensum; & in vno sensu sunt necessariae; in altero verò non item.

Quin verò, quædam sunt duntaxat de cōfilio, ac nullo modo ad Confessionis essentiam pertinent, vt accelerata & frequens.

Questio *Debētne Confessio sic esse integra, vt*
III. *poenitens omnia peccata, etiā occultissima cordis, confiteatur?*

Respsio. **O**MNIS Christianus tenetur omnia sua peccata mortalia, siue secreta ea sint, siue manifesta, post Baptismum cōmissa, quorum memoriam habet, suo Sacerdoti integrè confiteri.

Ac **PRIMO** quidem probatur ex illo
Ioan. 20. *Ioannis: Quorum remisistis peccata, remittun-*

mittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt, Quorum verborum hic est sensus: Peccata, quæ vos remisistis, & ego remittam; quæ verò vos non remisistis, nec ego remittam. Iam de Christo satis superq; constat, quòd vel nullum, vel omnia simul mortifera remittat: eò, quòd scelerum condonatio fiat per gratiæ Diuinæ infusionē, & amicitia cum D E O, redintegrationē, quibus cum nequit consistere peccatum. Atque illud est, quod inquit S. Augustinus: Impium est à D E O sperare dimidiatam veniam.

Cum igitur iudicium Sacerdotis per omnia debeat conformari sententiæ Diuinæ; necessarium est, vt omnium criminum habeat cognitionē Confessarius; si pœnitens omnium vult consequi condonationem: Alioqui, si Sacerdos ab iis duntaxat absoluat, quæ per Cōfessionem excepit, & ea retineat, quæ pœnitens reticuit: hinc cōficitur, & DEVM duntaxat dimidiatā largiri veniam, nec non gratiam amicitiamque Diuinam cū peccato & D E I inimicitia, in eodem homine consistere, quorum vtroq; nihil potest absurdius excogitari. Ac si diligenter aduertamus, intelligemus, Christum hoc loci non obscure id insinuasse, dum inquit: Quorum remisistis &c. Et quorum retinueritis &c. Et nō hoc modo; Quæ remisistis &c. & quæ retinueritis &c. scilicet indicauit, se nō quædā remittere; alia verò retinere, sed vel omnia simul, vel nulla.

Caput III. De Qualitate

Matth, 16. SECUNDO, apud Matthæum promittitur Apostolis ligandi, soluendiq; potestas; sed humanæ facultatis non est discernere inter peccatores, qui ligandi, aut soluendi sint, nisi cognita causa; Causa autem alia non est, quam peccatum: Igitur omnia sunt in Confessionem proferenda; propterea, quod omnia sint soluenda, vel liganda.

Iacob. 5. POSTREMO, hanc Confessionis integritatem clarè satis comprobari posse existimo, tum ex illo Iacobi: Confitemini alterutrum peccata vestra; tum etiã ex illo Acto-

Acto. 9. rum: Confitentes actus suos. Etenim, cum iuxta S. Scripturæ consuetudinem indefinitæ (quas vocant) propositiones in sensum vniuersalem accipi, & intelligi debeant, cuiusmodi sunt: Pasce oues meas, nimirum omnes:

Ioan, 21. Christus mortuus est pro peccatoribus, nemine videlicet excepto; planum euadit, etiam hæc Scripturæ testimonia citra exceptionem esse intelligenda, ac proinde cuncta in vniuersum peccata, quomodocunque patrata fuerint, per Confessionem proprio Sacerdoti esse reuelanda.

Suadent quoque hanc fidei veritatem, & doctrinam cõplures, ex ratione naturali, argumentationes depromptæ.

PRIMO quidem, probatur per similitudinem, quam habet peccatum, siue morbus animæ cū morbo corporali: Nam æger pluribus confectus morbis, si desideret ope medici

medici curari, debet omnē morbū ipsi pandere; eò, quòd sæpenumerò vnus morbus per alium aggrauetur, vt cognito morbo, & his, quæ ipsum aggrauant, medicus debitā adhibeat medicinam. Et confirmatur hoc idem, quia nonnunquam medicina huic medetur morbo, alteri verò incommodat; ac proinde necessarium est, si rectè atque ordine sanari velit, omnem morbum medico pandat. Quare, qui multis morbis animæ, id est, peccatis laborat, omnes eos medico aperire spiritali, id est, Sacerdoti, vicem DEI tenenti, vt debitè curetur, necessarium est: Nam haud secus vnum peccatum alterius accessione aggrauatur, atque vnus morbus alterius adiunctione.

DEINDE, confirmatur idem; quia peccator non solum indiget medicina, qua peccati morbus tollatur; sed etiam præseruatiua à lapsu, seu à peccato futuro, quale est cōsiliū Sacerdotis, seu præceptum de vitandis peccatorum occasionibus. Consulere autem commodè nō potest, nisi Sacerdos sciat integrè vitia, & peccata, & vitæ rationem ipsius poenitentis; cū consiliū ad vnius peccati deuitationem accommodatum, alteri peccato perpetrando aperire possit fenestram, occasionemq; præbere.

TERTIO, idem probatur ex eo, quòd signum, & res signata debeant inter se conformari & respondere. Confessio autē vo-

Caput III. De Qualitate

calis signum est contritionis mentalis; sed contritio debet esse integra, de omnibus mortalibus: Qui enim de vno conteritur, necesse est, de omnibus conteratur, vt vera ac salutaris sit contritio. Igitur & Confessio debet integrè de omnibus fieri, ne ficta sit, & inutilis.

QUARTO, id probatur ex fine virtutis Pœnitentiæ: Confessio siquidem Sacramentalis, in hoc differt à criminali & iudiciali, quòd Iudex in foro exteriori non spectat, nisi malefactorum vindictam & punitionem, & idè Confessionem nõ requirit, nisi illius criminis, de quo vult supplicium sumere; Confessionis verò Sacramentalis finis est, reconcilari DEO, & peccatorem corrigere; hoc autem fieri non potest, nisi pœnitens suum vitæ statum, qualis sit, Sacerdoti pandat. Id quod, nisi omnia peccata etiam intima cordis aperiat, perficere nequit.

QUINTO, id probatur ex vsu Ecclesiæ: Nullus enim Sacerdos audiret dimidiã peccatorum partem.

SEXTO, probatur inde, quòd Confessio dimidiata est contra vsitatam formam Absolutionis, qua dicitur: Ego absoluo te ab omnibus peccatis tuis. Si ab omnibus absoluitur, necesse est, vt etiam omnium Confessio præcedat.

Suntne

*Sintne etiam peccata publica, & ante-
tea nota Sacerdoti, eidem neces-
sario confitenda?* *Quæstio*
V.

Maximè: Licet enim ea publica sint, & Respõsio.
antea Sacerdoti nota, tanquam priuate
personæ; nõ tamen tanquam Iudici, & ideo
sunt illi per Confessionem exponenda; præ-
sertim, quòd cum iudicium de rebus sumen-
dum sit è suis causis, necessarium est, vt pœ-
nitens cor suum pandat, vt innotescat, quo
fine & causis illud fecerit.

*Cum occulta naturæ reuelare, videat-
tur iuri naturæ esse contrarium, quo-
modò Confessio occultorum pecca-
torum, tanquam necessaria ad
salutem requiritur?* *Quæstio*
VI.

Cum seipsum diffamare repugnet nature, Respõsio.
nonne etiam Confessio aduersatur na-
turæ legibus? Nequaquam: Etsi enim dif-
famatio sui ipsius contra naturam esse vi-
deatur; non tamen secreta Confessio, quæ
apud Sacerdotem, non tanquam merum ho-
minem, sed vt DEI Vicarium deponitur,
nuncupanda est: Nam peccator sua crimina
illi committit sub sacri sigilli secreto, quæ,
scelus est, promulgare.

Adhæc quí potest cum natura pugnare
E 7 id,

Caput III. De Qualitate

id, quod nobis maximarum opum Diuinorumque beneficiorum occasio est & causa? Siquidem per Confessionem Sacerdotalisq; Absolutionis ministerium, peccatorum condonationem consequimur, gratia perficimur, ac in DEI amicitiam restituimur.

Igitur confiteri occultissima peccata, sub vinculo Diuini sigilli, ad obtinendam veniam à DEO, non est contra ius naturæ, quin natura ad id maximè inclinatur.

Quæstio Cùm David testetur, omnium delictorum enumerationem impossibilem esse, dicens: Delicta quis intelligit?

VII.
Psal. 18.

Quomodo à pœnitentibus exigipotest?

Respōsio. Quando præceptum Ecclesiæ, imò & Evangelicum dicitur esse de omnibus peccatis confitendis, intelliguntur mortalia peccata, quæ memoriæ occurrunt, facta diligenti inquisitione. Vnde Propheta dicens, Delicta quis intelligit? In genere de delictis loquitur, non de mortalibus; nec significat impossibilitatem, sed difficultatem; nec aduersatur magis Confessioni, quæ fit Sacerdoti, quàm quæ DEO fieri debet. Et si significaret impossibilitatem (nam posset fortassis fieri, vt quis post vitam perditam sine vilo DEI timore multis annis transactam, habere

bere non possit omnium mortalium peccatorum memoriã) non tamen propterea impossibilis est ei huius præcepti impletio (Cōfessio scilicet) quam DEVS & Ecclesia requirunt; quia non omnium simpliciter, sed eorum tantum, quæ memoriæ post discussionem occurrunt, Confessionem præcipiunt. Nam præcepta non dantur, nisi de actibus humanis, qui nostræ subsunt facultati, & ideo confiteri peccatum, cuius memores esse non possumus, sub præceptum cadere non potest.

In eo autem casu, fatendum est, quòd ab ignotis etiam nonnunquam Sacerdos absolvit; sed non ab his tamen, quæ sciens aliquis proferre nolit: verum ab iis, quæ vel peccata esse nescit, vel eorum reminisci non potest: Verum est enim, quod ait Propheta: Delicta quis intelligit? Neq; rarò fit, ut etiam gravia peccata per ignorantiam cōmittantur. Quin & illud ab eodem Propheta non sine caussa dictum est: Ab occultis meis munda me Domine. Quamobrem ad ea manifestanda, quæ vel esse peccata nescimus, vel memoria non tenemus, nemo fuit vnquam obligatus.

An non, dum omnia tam purè confiteri volumus, nihil misericordiæ DE lignoscendum relinquere velle videmur?

Nequa-

Præceptū de Confessione, non loquitur de omnib9 simpliciter peccatis mortalibus.

Absolutio ignotorū peccatorū.

Psal. 18.

Psal. eodē.

Quæstio VIII.

Caput III. De Qualitate

Respōsio. **N**EQUquam: Nam si propterea, quod conscientiam nostram, quanta possumus diligentia, examinamus inde aliquis inferre vellet, nos nihil velle relinquere misericordiae **D E I** ignoscendum; planè eodem modo aliquis argumentari posset de rectè operando; nempe quòd, cum volumus omnia rectè operari, nihil aliud facimus, quàm quòd misericordiae **D E I** nihil volumus ignoscendum relinquere. Ergo secundum præceptiones istas, etiam ex industria committamus aliquas offensas; nimirum ut Diuinæ clementiæ locum aliquem relinquamus. At quis non videt, quantæ fuerit impietatis hoc Dogma? Neque certè minoris est & illud, de peccatis mortalibus interconfitendum ex industria subtrahendis.

Roman. 5.
& 6. Apostolus Paulus certè in eundem modum argumentatur: Nam postquam dixerat, multò maiorem esse Diuinam **D E I** gratiam, quàm peccata nostra: Ita, ut ubi abundauerat delictum, dicat, superabundasse gratiã, obiicit sibi, sic inquit: Quid ergo dicemus? Manebimus in peccato, ut gratia abundet? Absit. Nunquã enim (ut ipse inferiùs ait) licet facerè malum, ut inde eueniat bonum.

Verùm inquit: Non possumus omnia confiteri, quoniam effugient nos pleraque, quæ nimis occulta sunt nobis. Similiter & ego tibi de operibus respondeo: Cùm omne studium, & diligentiam nauauerimus, ut
rectè

rectè operemur, adhuc effugiunt nos, quotidie plurima, quibus DEVM offendimus. Sed quemadmodum ista, nequaquam ex animo facimus; ita neq; illa sponte celandi sunt. Nec satis est, quòd multa nobis incognita sint delicta, præcipere, ne quis præsumat omnia confiteri mortalia; sicut neque sufficit, vt quis vetet quempiam conari singula rectè agere, propterea, quòd nemo potest in pluribus neutiquàm offendere. Quamobrem & nobis enitendum est, vt vtrunque, tam vt rectissimè agamus, dum aliquid operamur, quàm vt purè integreque confiteamur, cum ad Sacerdotem accedimus.

Adde, quòd etiam si omnia confiteantur peccatores, adhuc omnia relinquunt misericordie DEI ignoscenda; quoniã et si peccatores omnia cõfiteantur peccata, immensam tamen exercet misericordiam DEVS, omnia remittēs: Cum etiam si omnia opera, quantumlibet exactè fecerimus, magnã nobis exhibet misericordiam, cum ea ad vitam acceptat æternam: Quoniam non sunt cõdignæ Rom. 7. pæsiones huius sæculi, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.

Possuntne ij, qui tam scrupulosè in omnium peccatorũ enumeratione occupantur, pacem conscientie comparare; vel via aliqua iudicium

DEI euadere?

Quin

*Quæstio
IX.*

Caput III. De Qualitate

Responſio. QVI Nimò ij, qui vel vnum peccatum mortale, quod videtur confitendum, & memoria occurrit, studio calant, nullam pacem conscientia vnquam habituri, aut iudicium DE I euasuri ſunt. Nam ſi iudicium DE I peccator aliter vitare non poteſt, niſi per Confessionem peccatorum, cum nullum ſit mortale delictum, quod non aduerſus DE VM inimicitiam in ſe contineat; quomodò ſine DE I iniuria, poſſet vnum ex eis potiùs quàm aliud ſubtricare? Et ſi peccatum vnum, vel minimum ad damnationem peccatoris ſufficiat, quam conscientie pacem habere poteſt, qui tam loethale venenum per Confessionem nolit euomere?

Ad hæc; Aut eſt omninò neceſſarium peccatori, vt peccatum aliquod Sacerdoti pandat, aut, id eſt omninò ſuperuacaneum, cum poſſet abſolui, nullum omninò peccatum detegens. Nò iſtud opinor dicturus es, cum per medendi modum res hæc agatur, ita vt Sacerdotem (qui Medicus eſt) oporteat antè cognoscere morbum & vulnus, ac deinde ſententiam ferre. Quòd ſi primum conceſſeris, qua ratione non tenebitur cetera, quemadmodum vnum aliquod ex eis confiteri. De illis vbiq; loquor, quæ confitentis occurrunt memoria. Nam quodlibet horù (quæ mortalia ſunt, & in mentè confeffuro veniunt) æqualiter indiget Abſolutione.

Nec mihi dixeris, quòd vt ea, quæ non occur-

occurrunt, solvuntur, ita & cætera, quæ sub-
ticiuntur, possunt absolui. Nulla consequen-
tia est. Nam longè aliter de iis atque de illis
existimare debemus.

Quum enim benignissimus DEVS no-
ster non exigat à nobis impossibilia, non est
dubium, quin, si (facta congrua diligentia)
quædam nos fugerint, ea neutiquam impu-
tabuntur nobis; sed de illis, quæ facili-
tè possunt occurrere, si vel minimum tacueri-
mus, quod nobis visum est mortale esse; ni-
hil nobis proderit Absolutio: Nam ut illud,
quod non occurrit, non potest prodi; ita
quod occurrit, facili-è poterit expromi,
& nisi detegatur, curari non potest. Cate-
rùm quisquis omnia, quæ sibi occurrerint,
confitebitur, is nimirum & conscientiæ pa-
cem habiturus est, & DEI simul euadet iu-
dicium.

Pax con-
scientiæ.

*Quid faciendum est, cùm Confessio in-
tegra non est ex negligenti discus-
sione conscientiæ pœ-
nitentis?*

*Quæstio
X.*

SI ex industria fuit negligens, aut conscien-
tiam examinare contempserit, quemad-
modum contingit ei, qui per annum in-
tegrum non est confessus, & accedit ad
Confessionem sine aliqua examinatione;
optans quidem omnia occurrere memo-
riæ,

Responsio.

Caput III. De Qualitate

ria, eiusmodi poenitentis Confessio non est valida, ac proinde iteranda.

Si verò omiserit aliquod peccatum, putans se adhibuisse sufficientem indagacionem, etiamsi illa ignorantia sit culpabilis, Confessio est valida, & non iteranda, & peccatum per obliuionem omissum non imputatur poenitenti.

Questio *Quanam diligentia requiritur ad*
XI. *examinandam conscientiam?*

Respösis. **T**anta requiritur in discussione conscientia diligentia, quantam viri prudentes in causa non parui momenti solent adhibere. Vnde poenitens si humana quadam & seria diligentia fuerit vsus, quæ vel suo iudicio, vel Confessarij sufficere videbatur: eius Confessio valida est, ac peccata, quorum memoriam non habet, etiam condonantur, præsertim si præditus fuerit voluntate confitendi oblita, vbi in memoriam venerint.

Quòd si verò diligentia aded fuerit remissa, vt si vel paululum intendisset, in peccatorum cognitionem peruenire potuisset; nequam ea sufficit; sed tantã adhibere oportet, vt vel propria conscientia teste arbitris, etiamsi longius temporis spacium peccatis in memoriam reuocandis tribuas, non tamen plurium sis recordaturus. Et hæc sufficit excusatque ab omni peccato. Firmiter
mih

mihī quoque persuādeo, neminem, modò aliquam salutis animæ suæ curam gerat, negligentiaē culpam mortalem incurrere in conscientiaē discussione.

Intelligitur ex his, poenitentes non ad omnem omninò operam; quam possunt, summamque diligentiam præstandam astrictos teneri ad integrè confitendum, ne vllum peccatum memoria effluat: Graue enim nimis foret id onus, & iugum importabile, iis præsertim, qui annuè semel duntaxat, aut vt plurimùm, bis peccatorum faciunt Exhomologesin.

Teneturne Confessarius poenitentem admonere de peccatis, in quibus versatur per errorem, vel invincibilem ignorantiam?

*Quæstio
XII.*

AD hanc quæstionem aliquot Conclusionibus respondebo. PRIM A conclusio est. Nulli licitum est vlla de causa mentiri; & multò minùs Sacerdoti in Sacramèto Poenitentiaē. Probat, quia mendacium est intrinsecè, id est, natura sua malum, iam implicat contradictionem, vt intrinsecè malum vlla ex causa sit licitum.

Respōsio.

SECUNDA conclusio. Imò non licet Confessario interroganti, reticere, vel dissimulare verum; præsertim cum ex ea dissimulatione probabiliter aliquis confirmaretur in

Caput III. De Qualitate

tur in suo errore, vel peccato. Probatur, quia ea dissimulatio cooperaretur alterius errori, errantemque in suo peccato confirmaret.

TERTIA conclusio. Quiuis Confessarius tamen ex officio tenetur poenitentem suum instituere, de ignorantia illorum omnium, quæ omnes scire tenentur, siue sint iuris Diuini, siue humani. Probatur: Nam talis ignorantia est peccatum, & est culpabilis. De qua Apostolus: **1. Cor. 14.** Qui ignorat, ignorabitur, ea videlicet, quæ scire tenentur; Sed Confessarius ex officio tenetur iuuare poenitentem, vt emergat ex peccato. Igitur tenetur poenitentem eripere errori pernicioso per veritatis manifestationem.

QUARTA conclusio. Quod si verò fuerit ignorantia eorum, quæ non omnes scire tenentur; tunc si viderit Sacerdos, quòd possit prodesse, idque sine graui scandalo; tenetur rem ignoratam poenitenti detegere. Si autem animaduertit, se nihil profuturum, reuelatione peccati occulti; sed potius obfuturum, vel etiam non profuturum absque scandalo: Tunc tenetur tacere, vel dissimulare. Et idem est ei faciendum, quando poenitens confitetur de aliquo tali, tanquam de re leui, & minimè scrupulosa. Probatur. Talis ignorantia (verbi gratia) nescire Matrimonium clandestinum esse validum, & publicum postea contractum esse
irritum

irritum siue nullum; talis, inquam, ignorantia non est peccatum. Iam si Sacerdos secretum hoc patefaceret pœnitenti; coniiceret illum, ex portu tranquillissimo, in maximam tempestatem; imò forsàn in manifestam desperationem.

Sed contra hæc obiiciat aliquis ignorantia iuris Diuini neminem excusat; sed tale Matrimonium secundum, post clandestinum contractum, est contra ius Diuinum; Igitur Confessarius tenetur hunc errorem aut potiùs ignorantiam à pœnitente depellere.

Respondeo, qui venialiter ignorat ius Diuinum, neque peccat ignorando, nec tenetur quærere magistrum, à quo doceatur. Veruntamen notandum est tametsi Sacerdos non teneatur omnem occultam veritatem in Confessione patefacere; in suggesto tamen potest, & debet libera voce, quæcunque ad honos mores faciunt, proponere & docere.

Tenetur ne Confessarius pœnitentem examinare?

*Quæstio
XIII.*

PER se non pertinet ad Confessarium, interrogare, sed tantùm confitentem audire, & auditum absoluerè, vel ligare.

Per accidens, cùm quis pœnitens non facit officium suum, & suæ conscientiæ negligens

Respösiö.

Caput III. De Qualitate

gens est, potest, & debet nonnunquam interrogare aliqua, licet non opus sit curiosis interrogationibus; sed iis duntaxat, quæ utcumque patefaciunt statum pœnitentis; in qua re grauius utrinque peccatur: Nam alij, cum est opus, nil interrogant, cum tamen, quâdo probabile est Confessario, quod pœnitens omittit aliquod peccatum, teneatur de eo interrogare; quia tenetur, quoad eius fieri potest, non solum ut pœnitens veram & salutarem consequatur Absolutionem; sed etiam, ut pœnitens recipiat gratiam; quorum quidem neutrum reciperet, si ex magna negligentia aliquod peccatum dimitteret.

Alij verò exquirunt multa superuacanea, & ita faciunt Confessiones odiosas, cum pœnitentes tantum de iis peccatis, quæ probabiliter habere putantur, interrogari oporteat, idque non nimis anxie. Confessor itaque sit valde cautus in interrogando, non quæres noua peccata; ne videatur ea docere pœnitentem, & scandali præbere occasionem: Maximè circa peccata carnalia, quæ non debet interrogare, nisi ex Confessione suspicionem conceperit pœnitentem iis esse contaminatum: Tunc enim non debent omitti, quæ sunt de essentia Confessionis, sed fiat sapienter. Verbi gratia, si Confessor probabiliter credit, pœnitentem commississe aliquod peccatum turpe, & pudendum, interro-

interroget non aperte, sed dicat; cogitasti aliquando de hoc? Si dicat, etiam; quærat ulterius; & confensisti? Si dicat, etiã: Procedat, dicens, & fecisti? Quo dicente, etiam, vel non, nihil amplius interroget.

Tenetur ne obliuiosus peccata sua scribere, quò eorum in Confessione meliùs recordari possit?

*Quæstio
XIIII.*

NON; quia non est maior necessitas Confessionis quàm contritionis; sed ad contritionem habendam non oportet peccata scribere (sufficit in generali conteri de obli- tis) Ergo nec ad Confessionem requiritur id. Nec enim oportet iugum Domini reddere grauius, fatis est, quòd quando confitetur, operam det, vt recordetur peccatorum. Et præterea rarissimè contingit profectò, quòd aliquis, habens curam animæ suæ, obliuiscatur alicuius peccati mortalis.

Respõsio.

Suntne singula peccata, quoad numerum, fideliter confitenda?

*Quæstio
XV.*

NUMERVS peccatorum est de necessitate Confessionis, vt scilicet quisque singula fideliter confiteatur: Quilibet enim tenetur confiteri omnia peccata sua; sed qui non confitetur numerum, non confitetur omnia.

Respõsio.

F. peccata.

Caput III. De Qualitate

peccata sua : Ergo tenetur eum confiteri, aliàs effèt fictio.

Sed, utrùm iste numerus sit determinatè dicendus, putà, furatus sum decies, iuravi falsum millies &c. Respondetur, quòd numerus peccatorum ideò manifestari debet, vt sciat Confessor, à quo debeat absoluerè, & qualitatem pœnitentis; & quia ad hoc parùm præstat, quòd Confessor sciat, an sint decem, vel vndecim; ideò non est exquisitè numerus perquirendus.

Dicendum ergo PRIMO, quòd quicumq; sciuerit determinatè certum numerum peccatorum suorum; verbi gratia, si certò sciat, quòd peccauit decies, tenetur dicere determinatè, se decies peccasse hoc peccato: Quia aliàs celaret aliquod peccatum, & effèt fictio: vt si diceret, se fecisse aliquod peccatum nomine, & sciret certò, quòd fecisset decies.

SECUNDO, non est necessarium, magnam adhibere diligentiam ad cognoscendum distinctè certum numerum peccatorum. Verbi gratia, recordatur aliquis, & scit sese falsum iurasse multoties, semel in qualibet septimana, plùs mintisue; & si huic cogitationi immoraretur diutius, fortè posset reperire certum numerum; dico, illud non esse necessarium: Nam licet exactum non assequatur suorum peccatorum numerum, nihil tamen impeditur eorum, quæ sunt post Confessionem faciendæ: Non enim

enim impeditur Absolutio, quia sufficit illa notitia; nec pœnitentia, quia non est imponenda ad æqualitatem, cum sit arbitraria; nec etiam consilium. Satis est igitur, si certum numerum pœnitens consequi nequeat, ut species peccatorum distinctas confiteatur, cum qualicunque coniectura numeri, ex circumstantiis peccatorum petita.

TER TIO, aliquando non est necesse adhibere diligentiam ad sciendum numerum. Verbi gratia, est meretrix, quæ fuit in lupanari decem annos, nunc conuertitur, & vult confiteri; satis est, si dicat peccata fornicationis hoc modo: Mansi in lupanari per decem annos, admittens cunctos; neque enim potest clariorem eius generis peccati facere manifestationem Confessario. Et idem de concubinario sentiendum est, nec non de illis, qui frequentissimè blasphemant; satis est, si dicant, hanc suam fuisse consuetudinem; ne faciamus eos mentiri. Et eodem modo de circumstantia magnitudinis rei furatæ; non est opus, ut ad ultimum usque quadrantem cognoscatur rei premium aut valor.

Teneturne quis illud peccatum in particulari confiteri, cuius post factam iam Confessionem, recordatur, se oblitum esse?

*Quæstio
XVI.*

F 2

Si error

Caput III. De Qualitate

Responſio. Si error fuit in numero notabilis, vt ſi dixit; decies & eo ſæpius eiufmodi peccatum commiſi, & poſtea recorderetur ſe commiſiſſe vices, certè tenetur id confiteri. Si autem nõ fit notabilis, vt ſi comperit ſe peccaſſe duodecies; non eſt neceſſarium, quia ſub dubio dicens, aut eo amplius, vices illas confeſſus eſt. Quare & hoc documentum, de non adhibenda diligentia nonnunquam ad ſciendum numerum, proxima reſponſione datum, grano ſalis condiendum eſt: Nam tanta eſſe poteſt frequentia, vt ſit confitenda: Quamuis enim duæ ſint mulieres, eodem tempore mente in turpitudinem paratiſſimæ; fieri tamen poteſt, vt vnius eiufdemque temporis ſpacio hæc decies tantum, illa millies peccet, & ſemper augetur peccatum in opere: Quare dicendum eſt; toties, aut paulò ſæpius mihi accidebat vno die, hebdomada, aut menſe, eiufmodi crimen deſignare.

Adde, quòd inter publicos latrones, qui in omne facinus parati ſunt, poſſit eſſe latum diſcrimen; Videlicet, vt vnus plurima maximaque latrocinia patrârit; alius verò non niſi rara, & forſan exigua. Quare non ſatis eſt dicere, in latrocinij ſcelere verſatus fui tanto tempore: Nam multitudo magnitudoque latrociniorum, circumſtantia eſt vehementer aggrauans.

Quapropter ſuffugium illud nominandi
dun-

duntaxat tempus consuetudinis, intelligendum est, dum peccatorum numerus modum excedit, vt percenseri cuncta nequeat: Alioqui consultius est, numerum explicare. Dum modum, inquam, excedit; vt dum quis assidua consuetudine iurandi distractus, nequit periuriorum numerum inire. Aut concubinarius, qui perinde ac maritus, concubinæ amplexibus fruitur.

Cæterum si post temporis, quo in peccando perseverauit, fortè peculiaris alicuius obrepat recordatio; non tenetur illud iteratò confiteri: Sufficit enim, in genere illud comprehendisse, cum dixit, se quotidie similia perpetrasse.

Suntne etiam circumstantiæ peccatorum necessariò confitendæ?

Questio XVII.

TRiplices sunt circumstantiæ. Quædam minuunt peccata, aliæ aggrauant; aliæ verò, quæ nec grauant, nec minuunt, quas quidem antiqui non vocant circumstantias, vt diu nocturne peccare neq; eleuat neque auget peccatum.

Responsio.

Primi generis circumstantiæ si tales sint, vt faciant ex peccato mortali veniale; vel ex peccato, non peccatum, confitendæ sunt necessariò; aliàs committeretur mendacium. Vt si quis ex ignorantia inuincibili in incertum iaculando, vel cum tutamine inculpatae tu-

Caput III. De Qualitate

Confiteri
tanquam
peccatum,
quod non
peccatum,
mortale
est.

ta tutela se tuendo occidisset hominem, in Cōfessione simpliciter diceret: Feci homicidium; confiteretur tanquā peccatum id, quod non est peccatum, atque ideo peccaret mortaliter. Et pariter, si quis extrema necessitate pressus, panem alienum rapuisset, non debet dicere simpliciter; Furatus sum, sed coactus fame & inopia, panem surripui, quæ rationem culpæ tollit. Sicuti etiam, qui citra necessitatē, non nisi obulum surripuit, quod non est nisi veniale, non debet dicere simpliciter, furtum feci; nam hoc, genere suo, sonat mortale, cū tamen propter materie tenuitatem fit veniale factum.

At de huiusmodi circumstantiis, quæ non tantopere excusant, ut faciant mortale veniale, vel peccatum non peccatum; ut egestate furari, passione machari: Dicunt aliqui, rectius eas prætermitti, quam commemorari: Attamen, si verè multum excusant, confiteri eas conuenit; quia vnum furtum, potest esse in duplo peius, quàm aliud; & stuprum per libidinem admissum multo peius est, quàm ex timore mortis. Tales igitur circumstantiæ confitendæ sunt, non ad excusanda peccata delictaue; sed ad cōfitemdum ea purè & nudè. Exempli gratia; si puella graui inopia oppressa, aut mortis metu, ut periclitanti vitæ succurreret, inuenem admittit; licet peccatum mortale sit; potest tamen suæ famæ, & honori consulere; dicendo

cendo causam, quæ turpitudinem suam aliquo modo excusat.

Pariter, si quis putans se benefacere, furtum fecit, quod pauperibus largiretur, aut si peieravit, ut vitam seruaret Regis: Ut enim in Ecclesiastico admonemur, Cura habenda est de bono nomine, salua Confessionis veritate. Eccli. 41.

*Suntne circumstantiæ peccatorum
aggrauantes, necessario con-
fitendæ?*

*Quæstio
XVIII.*

Circumstantiæ peccatum aggrauantes in duplici differentia sunt: Quædam enim aggrauant quidē peccatum; sed tamen speciem non mutant: Ut si quis furatur vel decem, vel centum, vel mille, & tales non sunt necessario confitendæ; quia nullo iure Diuino, nec humano ad id tenemur, quod patet; quia hæc iura non obligant peccatores, nisi ad Confessionem omnium peccatorum mortalium; Sed circumstantiæ multum aggrauantes non sunt peculiaria peccata lethalia, cum speciem non mutant: Quare licet haud parum aggrauent, eas confiteri necessarium non est. *Responsio.*

Præterea, si necessum foret eas confiteri, teneremur quoque eas scire, haud secus atque peccata mortifera; At istud est valde durum, atque indoctis propè impossibile. le: Suf-

Caput III. De Qualitate

le; Sufficit igitur nosse & confiteri eas duntaxat circumstantias, quæ speciem peccati mutant.

His accedit, quòd ea duntaxat peccata necessariò sint confitenda, quæ ex sua natura sunt mortifera, vel aliqua lege prohibita; Verùm circumstantia multùm aggrauans distincto præcepto, ab actu principali non cauetur. Verbi gratia, furari mille non alio prohibetur, quàm furari decem: Non ergo necessarium est eiusmodi circumstantiã confiteri.

Est itaque vtile eas confiteri; non tamen necessarium ad salutem.

Quædam verò circumstantiæ mutant speciem peccatorum; sicut furari, vel occidere in Ecclesia; fornicari cum virgine, vel fornicari in Ecclesia; quæ dubio procul necessariò sunt confitendæ, quia peccatum, habens illam circumstantiam, geminam continet peccati maculam, ac propterea etiam duorum peccatorum reum facit: Furtum enim per se est peccatum, & iniuria Ecclesiæ est etiam peccatum per se, & ideò furtum in Ecclesia æquiualeat duobus peccatis, & ob id est necessariò talis circumstantia confitenda.

Circumstantiæ verò tertij generis, quæ nec grauant, nec minuunt, adeò non sunt ad Confessionem necessariæ, vt earum Confessio fit contra Confessionis virtutem, quæ est, vt

est, ut sit simplex; quia nihil faciunt ad exprimendam qualitatem peccati. Ut si quis dicat hominem ante prandium, vel à prandio occidisse; aut si vir dicat, pulchritudine mulieris victum, aut mulier precibus, vel pretio ductâ, peccasse: Hæc enim omnia debet Confessarius rescindere, eò, quòd impediant potius, quàm promoueant Confessionem, temporisque iacturam inducant.

Quænam dicuntur circumstantiæ speciem peccati mutant?

*Quæstio
XIX.*

Illæ dicuntur speciem peccati mutare, seu nouum peccatum inducere; quæ distincta seu propria prohibitione prohibentur. Huius dicti ratio clara est; quia cum peccatum non alia ratione sit peccatum, quàm quòd militet contra præceptum, seu legem obligatoriam: Verè fit, ut illa circumstantia distinctum afferat peccatum, quæ distincta prohibetur lege, aut præcepto. Cuius rei veritas multis exemplis demonstrari potest.

Responsio.

De circumstantia finis, si quis furatur, ut fornicetur, vel aliud flagitium committat; constat, finem illum alia lege distincta, esse prohibitum à lege, quæ furtum prohibet. De circumstantia obiecti, ut si quis fornicetur

Caput III. De Qualitate

cum coniugata, vel virgine, vel moniali. De circumstantia agentis, ut si religiosus contra votum continentiae fornicaretur. De circumstantia loci, ut si quis intra locum sacrum fornicetur.

Rom. 14. Deinde fornicari, vel aliud malum agere scienter, est circumstantia, quæ distinetam malitiam affert, iuxta illud Pauli. Omne quod non est ex fide, id est, contra conscientiam, peccatum est.

Ecclj. 3. Similiter, agere aliquid, de quo dubites peccatum fit necne, specialiter prohibetur illo Ecclesiastici: Qui amat periculum, peribit in illo.

Eccli. 41. Similiter peccare cum iactura propriae famæ, etiam prohibetur, per illud Ecclesiastici: Curam habe de bono nomine: Nam melius est nomē bonū, quā diuitiæ multæ.

Matt. 18. Deinde, peccare coram aliis, qui facile ad simile viciū prouocabuntur, est scandalizare; quod peculiariter prohibetur, ut ait Christus: Si quis scandalizauerit vnum de pusillis his, expedit, ut suspendatur ei mola asinaria, & demergatur in profundum.

1. Cor. 8. Et Paulus: Si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnes in æternum.

Et denique quoties quis peccat, & peccatum illud comitantur, vel secutura præsumuntur damna aliqua corporis, vel animæ propriae, proximi, vel reipublicæ, vel famæ, vel aliud damnum quodcumq; , quod
ne pec-

ne peccet, tenetur homo euitare, tunc huiusmodi circumstantiæ dicuntur mutare speciem peccati, non quòd natura actus vt (ita dicā) peccaminosi mutetur, sed in esse moris mutari dicatur; quia peccans cum tali circumstantia distincto præcepto prohibita, diuersis dicitur peccatis, diuersa violare præcepta. Vnde fit, vt in vnico, & eodem actu peccaminoso contingat aliquè multa simul peccata specie differentia committere.

Vt si Prælati alicuius Monasterij, in suo Monasterio accedat ad vxorem alterius, peccat multipliciter. Primò, in fornicando. Secundò, quia cum vxore coniugata. Tertio, cum scandalo fratrum, qui facillè ad simile vitium patrandum prouocabuntur. Quarto, cum periculo mortis sceminae; si maritus rescuerit. Quintò, cum iactura propriae fama & totius ordinis. Sextò, quia contra conscientiam propriam, cum sciat se peccare. Septimò, contra votum continentia. Octauò, contra suam personam, quæ D E O consecrata est, tam ratione Sacerdotij, quàm ratione religionis. Nono, seu decimo, contra proprium officium Prælati, ad quem pertinet bonum vitæ exemplum subditis præbere. Vndecimo, ratione loci sacri, Plures aliæ circumstantiæ, si cui libeat oculos circumferre, superioribus adiungi possunt.

De his circumstantiis, speciem peccati mutantibus, sic Concilium Tridentinum

Cōc. Trid.
Sessio. 14.
cap. 5.

Caput III. De Qualitate

decreuit: Colligitur præterea, etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant; quòd sine illis, peccata ipsa, neque à poenitentibus integrè exponantur, nec Iudicibus innotescant; & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè censere possint, & poenam quam oportet pro illis, poenitentibus imponere. Vnde alienum est à ratione, docere, circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut vnã tantùm circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem.

Quæstio *Sempërne circumstantia loci & temporis inducunt nouum peccatum?*
XX.

Respõsio. **Q**uibusdam visum est, quòd nõ, nisi quando ipse locus, vel dies est obiectum prauæ voluntatis; vt si quis velit fornicari, vel furari intra Ecclesiam, seu in die festo, nouum esset peccatum ex circumstantia illa.
Aut si quis in loco sacro faciat aliquod opus, quod impediatur ea, quæ in Ecclesia fieri debent, qualia sunt; celebrare, officium Ecclesiasticum dicere, mortuos sepelire, ad Ecclesiam confugientes defendere, Confessiones illic audire, &c. Illa igitur peccata, quæ hæc religionis & pietatis officia remouantur, mutant speciem ex circumstantia loci.

Verùm

Verùm quicquid sit de his dicendi modis, videtur nunc breuiter, quòd siue homo cõmittat peccatum opere, siue sola voluntate, in loco vel tempore sacro, potest se tripliciter habere: Vel enim in loco sacro peccat sciens & prudens, vel ignoranter, idq; crassè, seu affectatè, vel per ignorantiam inuincibilem.

Si primo modo, non dubito, speciale peccatum committi, ratione loci sacri, qui ad colendum D E V M specialiter est dedicatus, & consecratus, ratione cuius, illi sua debetur reuerentia; ac proinde qui in tali loco scienter peccat, videtur specialiter offendere D E V M.

Similiter, si peccet in loco sacro ex ignorantia crassà; quia cùm extenuet ignorantia crassà, non excuset in vniuersum à peccato, licet nonnihil tamen definit peccare contra D E V M. Exemplum est clarum; si quis sacris initiatus sit ordinibus, velit vxorem ducere, siue sciat, aut aduertat, non dubium, quin peccet ob circumstantiam personæ, seu voti.

Si verò inuincibiliter ignoret homo ille, se in loco sacro, vel tempore sacro peccare; tunc non duplici, sed simplici peccato peccat; nec opus est circumstantiã in hoc casu confiteri.

Estne circumstantia personæ necessariò confitenda?

*Quæstio
XXI.*

F 7

Dubium

Caput III. De Qualitate

Respōsio. **D**ubium nō est, quin personæ circumstantiam oporteat confiteri, cum peccatum cū genere vitæ pugnat, Verbi gratia: Si quis sacris initiatus ordinibus ignoto cōfiteatur Sacerdoti, quòd fornicatus fuerit, cum istud peccatum voto castitatis aduersetur, etiam se Sacerdotem esse, debet manifestare.

Quæstio *Estne circumstantia loci necessariò*
XXII. *confitenda?*

Respōsio. **S**olūm in tribus peccatis est necessariò cōfitenda, scilicet in furto, effusione sanguinis, & effusione seminis in Ecclesia, idque siue reipsa fiat in templo, siue solo cogitationis cōsensu. Cuius rei ratio, quòd in hoc triplici genere peccati, præter turpitudinem actionis aut cogitatus, etiā iniuria fiat DEO, sacro loco in cultum Diuinum destinato & consecrato. Credo, quòd non sufficeret furari in Ecclesia ad hoc, vt fit sacrilegium, nisi res esset Ecclesiæ. Et effusio sanguinis debet esse notabilis.

Prætereà, si quis in hæc tria, vel eorum vnum aliquod perpetrandum extra Ecclesiam consentiat, adhuc versans in Ecclesia, non est sacrilegus: Si verò extra Ecclesiam consentiat in aliquod horum faciendum intra Ecclesiam, tenetur confiteri de hac circumstantia, quia iam fit iniuria loco.

Estne

Estne circumstantia temporis necessaria confitenda? *Quaestio*
XXIII.

Responſio.
Circumstantia temporis, utpote peccare in feſto, non eſt neceſſario confitenda: Licet enim grauius ſit, peccare in die feſto; tamen grauitas non eſt neceſſaria ad confitendum. De quo etiam Confefſarij admone- re debent poenitentes. Cuius aſſertionis haec aſſignari poteſt ratio, quod per peccatum non violetur praecipuum de ſabbatho ſanctificando, cum non ſit opus ſeruile & corporale, a quo, ut abſtineamus, illo praecipuo praecipitur.

Licetne eo modo confiteri circumſtancias peccatorum, quo reuelentur conſortes? *Quaestio*
XXIIII.

Responſio.
Quaestio haec exemplo declaratur: Com- miſit aliquis inceſtum cum matre, Con- feſſarius autem cognoscit ipſum & matrem; quaeritur iam, an is teneatur confiteri illam circumſtantiam cum qua: quae quidem non poteſt dici ſine reuelatione perſonae conſortis in crimine. Et reſpondetur ex comuni omnium Theologorum ſententia, quod talis tenetur quaerere alium Confefſionarium, qui non cognoscat matrem: quia cum periculum infamiae crearetur matri, talis Confefſio ſtudioſe caueri debet, ne; quod in omnium ſalutem inſti-

Caput III. De Qualitate

institutum est, vergat in extremam alicuius perniciem.

Et ne quis hæc gratis dici existimet, ratio eius pulcherrima adferri potest hæc. Præceptum dilectionis proximi, nõ modò diuinum, verumetiam naturale est; cùm præceptum de Confessionis integritate duntaxat fit Diuinum: Quare hoc potiùs debet illi cedere, quàm, vt per Confessionem integram proximus contra naturæ leges, famæ faciat iacturam. Veruntamen, si eius sit estimationis Cõfessionarius, vt à plerisq; omnibus habeatur vir bonus, seruansq; secreti: dubium non est, quin integrè teneatur pœnitens confiteri, etiam cum personæ; qua cū peccauit, manifestatione.

Quòd, si absque necessitate, personam tertij detegant; Confessarij eos admonere debent, vt de hoc ipso pœniteant, & deinceps id facere non præsumant, alòqui Confessio huiusmodi facta Confessario, tertiam personam agnoscenti, culpabilis erit: Nam Confessionem oportet esse propriã, & sui ipsius duntaxat accusationem, id quod non obscure indicat Psalmographus, dñi inquit: Dixi, confitebor aduersum me, iniustitiam meã Domino; dñi ait, meam iniustitiam, quemque de suis criminibus sollicitum esse vult, neq; alios in societatem sceleris esse aduocandos. Vult, inquã, vt ipse te accuses, nõ alium, hinc de tuo agitur capite, de tua periclitaris salute.

Psal. 31.

salute. Quarè ea referenda sunt, quæ te reum peragunt, quæ te damnant, & legis præuaricatorem conuincunt; nec excusabitur per integritatem Confessionis seruandam; quia, etsi integritas Confessionis exigat tertiam personam aliquando manifestari; nõ tamen requirit, vt talis Confessio integra fiat Confessario, tertiam illam personam agnoscenti, quando alius potest haberi Confessarius.

Si verò nõ inueniatur Confessarius, ignorans talem personam, dicunt quidem aliqui, quòd tùm illam circumstantiam personæ nõ tenetur dicere, sed tamen fortè non peccaret dicendo; quia præceptum de Confessione est maius, quàm præceptum de seruanda fama alterius, & ego vtor iure meo: Maximè, quia non diffamo consortem, cùm Sacerdos teneatur peccatũ meum & suum æquè celare.

Quibus in rebus consistit Confessionis integritas?

*Quæstio
XXV.*

AD integritatem Confessionis requiruntur Sex, quorum vnum, si desideretur, Confessio nullius erit momenti.

Responsio.

PRIMO, adfit oportet, integritas materiae necessariæ, quæ sunt peccata mortalia: Non enim sufficit in genere profiteri læthali-
liter peccavi: verumetiam explicare oportet, quæ genera mortalium peccatorum sint commissa.

ECVN-

Caput III. De Qualitate

SECUNDO, requiritur numeri integritas, in qualibet specie peccati mortalis, siue ore, siue opere, siue sola cogitatione patratū sit. Si autem certus numerus à poenitente iniri nequeat, sufficit distinctas species manifestasse cum qualicunq; numeri coniectura.

TERTIO, requiritur integritas vnius eiusdemque Sacerdotis, & temporis: Nam vno & eodem tempore, vni eidemque Sacerdoti omnia mortalia, quorum memoriam quis habet, confiteri oportet.

QUARTO, requiritur omnium eorum mortiferorum integritas, de quibus quis dubitat, mortalia sint necne, quamuis forte venialia duntaxat sint.

QUINTO, in omnibus illis, in quibus poenitens propter erroneam conscientiam peccat, putans aliquid esse peccatum mortale, cum tantum sit veniale, aut forte actus indifferens: Quicquid enim est contra conscientiam, operatur ad gehennam.

SEXTO, demum requiritur omnium earum circumstantiarum integritas, quae peccatum aggrauant in infinitum.

Quaestio
XXVI.

Vsque ad eone haec omnia sunt necessaria, vt si aliquid horum desit, Confessio nullius sit pretij, & iteranda?

Com.

Complura sunt impedimēta, quò minùs *Respōsio.*
 horum omniū integritas retineri queat,
 cuiusmodi sunt graue damnū, diuersā pec-
 catorum ratio, Sacerdotis improbitas, pœ-
 nitentis obliuio, ac nonnulla alia.

Potēstne Confessio diuidi ratione *Questio*
alicuius damni? *XXVII.*

Imò maximè: Si enim ex alicuius peccati *Respōsio.*
 manifestatione, proprio Sacerdoti facta,
 oboriretur grande aliquod damnum anime,
 corporis, vel infamiæ publicæ, idque vel Sa-
 cerdoti, cui pœnitens confitetur, vel ipsi pœ-
 nitenti, vel tertio alicui proximo; Confessio
 secari potest: Verbi gratia; Si confitens oc-
 cidit fratrem suum, qui ex alio parente etiā
 frater erat ipsius Confessarij, quem verifi-
 militer suspicatur integra audita Confessio-
 ne, ad vlciscendum fratris necem irritatum
 iri, si alium nancisci nequit Confessarium,
 peccatum id silentio obruere potest.

Idem omninò dicendum est, quando im-
 minet periculum animæ; ratio huius in-
 promptu est, quia nec D E V S nec Eccle-
 sia ad huiusmodi Confessionis integritatem
 pœnitentes obligare voluit, quæ tantū crea-
 ret periculum aut damnum.

Præterea, cū duo occurrunt præcepta,
 quæ simul obseruari nequeunt; tum id, quod
 maius

Caput III. De Qualitate

maius, præferendum est ei, quod minorem continet ad sui obseruationē obligandi vim: Iam vitare damnum vitæ corporalis & spiritalis est iuris naturæ; Confessio autē annua, potissimum in Quadragesima est iuris humani: Ergo necessarium nō est, poenitentem se talis damni periculo exponere.

Quæstio *Potestne poenitens Confessionem diu-*
XXVIII. *dere, ne suum scandalizet Con-*
fessarium?

Respōsio. **O**bligatio integrè cōfitendi propter scandalum Sacerdotis vitādum, dubio procul cessat; quia non minùs, imò magis tenemur ad salutem spiritualem proximi cōseruandā, & mortem spirituale eius propulsandam, quàm ad vitandam corporalem proximi, vel propriam, & quàm ad vitandū propriam infamiā; sed si Confessio integra fieri non potest, sine periculo verifimilis infamie, aut mortis corporalis alicuius, cessat obligatio integrè cōfitendi. Igitur etiam in casu præsentī.

Bernard. in Deinde ex regula B. Bernardi, Quod pro
libro de di- charitate institutum est, contra charitatem
spensat. & non debet militare. In casu autem, si esset ne-
præceptis. cessarium integrè cōfiteri, hoc ipsum contra
charitatem proximi militaret. Igitur in
casu, nec DEVS, nec Ecclesia obligat ad ta-
lem integritatem.

Præ-

Prætereà concurrentibus duobus præceptis, quæ simul observari non possunt; quod minus est, debet cedere maiori: Sed hoc in casu, maius est præceptum de vitando scandalo Confessarij, in quo vita eius spiritualis periclitatur, quàm præceptum de integrè confitendo; cum primum sit iuris naturæ, secundum sit positivi iuris, ut constat. Præstat ergo dividere Confessionem, quàm integrè confiteri.

Verùm diligenter hoc advertendum est, duplici ex fonte posse Sacerdotis scandalum promanare, vel ex sua ipsius malitia, vel ex mera carnis fragilitate & ignorantia: Si priori modo contingit, ut quacunque oblata occasione in turpitudinē, vel peccatum sit propensus; nulla scandali vitandi habēda est ratio, nec ob id Confessio est secunda; eò, quòd per Confessionis integritatem Confessarius nullum vitæ spiritualis patiatur damnum, cum iam pridem ob animi in peccatum propensionem sit mortua. Testatur hoc ipsum Christus suo exemplo, qui suos docuit, non Ioan. 6o. esse morandum Phariseorum scandalum, quod ipsi sibi accersunt, cuiusque ipsimet sunt causa, nec propterea vllum Christianæ religionis opus esse prætermittendum.

Secus est de scandalo nostri operis, quod alius per fragilitatem aut ignorantiam patitur: Id enim summopere cauendum, ne alij sumus ruinæ occasio, atque id est quod Paulus;

lus;

Caput III. De Qualitate

1. Cor. 8. Ius inquit : Si esca scandalizat fratrem meū,
non manducabo carnes in æternum.
2. Mach. 6. Illustre huius rei est exemplum in Eleaza-
ro, qui, cū esu porcinae potuisset euadere
mortē; ne suæ gentis hominibus foret scan-
dalo, potiùs mortem fortiter oppetiit, quàm
carnis illecebra vitæ consuluit.

Questio Cū apud Iureconsultos tritum sit il-
XXIX. lud: Quòd vtilius scandalum nasci per-
mittitur, quàm Veritas relinquatur;
cur propter scandalum Confessarij vi-
tandum, integritas Confessionis tam
seriò præcepta, præter-
mitteretur?

Respöio. **R**EGVLA illa Iuris procedit, quando
ipsa scandali permissio altiore iure non
est prohibita: Si tamen vitare scandalum sit
de veritate vitæ, sicut & integrè confiteri, nō
est permittendum scandalum nasci, & tunc
regula non procedit.

Aut dicatur, quòd intelligenda sit de scan-
dalo Pharisaorum, quod ex malitia est, non
de scandalo pusillorum, quod ex fragilitate
& ignorantia proficiscitur. Itaque pro de-
bita regulæ intelligentia, attendenda est ve-
ritas illa & scandali qualitas, & videre oportet,
quid cui debeat præferri.

Quid

*Quid ergo factum opus est, si proprio Sa-
cerdoti non tenemur eiusmodi
scelus pandere?*

*Quaestio
XXX.*

Consultum fuerit Ordinarium cōuenire, ac facultatem ab eo impetrare, quò alteri sine periculo liceat confiteri; qua in re, si difficilis fit, & alium inuenire nequeat, si sine scandalo & periculo differre potest Cōfessionem, praestat totā prætermittere, quàm eam diuidere: Nam præceptum Quadragesimalis Confessionis, cum sit iuris positiui, cedere debet præcepto Diuino, de integra facienda Confessione.

Respōsio.

Quòd si citra scandalum, vel periculū differre nequeat, poterit poenitens Sacerdoti proprio confiteri ea, quæ periculo vacant & scandalo. Ne igitur propter omissionē Confessionis, vel in articulo mortis, vel tempore Paschæ, habeatur hæreticus; licebit secare Confessionem, & prætermisso, quod infamiae, vel damni magni foret causa. Nam cum duo hîc aduertere liceat præcepta, vnū Diuinum tantum, nimirum in articulo mortis confiteri; alterum & Diuinum, & naturæ, videlicet seipsum nō diffamare, hoc præ illo obseruandum est.

*Quid de venialibus, num etiam eorum
integra fieri debet Confessio?*

*Quaestio
XXXI.*

QVI

Caput III. De Qualitate

Respōsio. **Q**VI spontè vnam partem venialium peccatorum confitetur, & aliam omittit, nihil in eo sceleris admittit, nisi dubiam habuerit conscientiam, an mortalia sint; vel erroneam, verè putans esse mortalia; aut circumstantiæ alicuius causa veniale, factum sit mortale: Tum enim necessariò forent confitendà. Cùm enim venialia nō sint huius Sacramenti necessaria materia, propterea in illis summam libertatem habet pœnitens, vt vel omnia, vel partem tantùm confiteatur, idque vel vni, vel diuersis Sacerdotibus, vno eodemque tempore, vel etiam diuersis.

Quæstio **Si quis velit confiteri mortalia, quæ olim fuerit legitimè confessus, licetne eorum aliqua reticere?**
XXXII.

Respōsio. **Q**VI iterum mortalia confitetur, quæ olim ritè fuerat confessus, etsi confessionem diuidat, aliqua duntaxat confitens, Sacramentum itidem valet, nec vllum committit peccatum, modò sacerdoti non imponat, dicens ea tantùm esse totius vitæ suæ peccata: Nam licet eiusmodi crimina semel per Confessionem explicata iterum possint esse Sacramenti Absolutionis materia; nunquàm tamen sunt materia necessaria.

Licetne:

*Licetne in Confessionibus generalibus Quæstio
de peccatis aliàs cōfessis, diuidere Con- XXXIII.
fessionem, & aliquod turpe, dicendo
reliqua, subticere?*

QVI generalem totius vitæ Cōfessionem *Respōsio.*
instituit, nullum peccatum mortale
præterire potest. Quòd, si vel vnum non ma-
nifestet, ficta est Confessio & inanis: Si enim
cōstet Sacerdoti de generali pœnitētis Con-
fessione, & vnum celat, præterquàm quòd
Sacerdoti imponit, etiam sacrilegè menti-
tur, ac mortaliter peccat.

*Licetne diuidere Confessionem pecca- Quæstio
torum mortalium per obliuionē omis- XXXIII.
sorum in priori Confessione, quæ
occurrunt in proxima?*

QVI peccatorum mortalium, quæ non- *Respōsio.*
dū fuerit confessus, reus est, cò, quòd
eorum, dum confiteretur, esset oblitus, sic
diuidere potest Confessionem, vt Sacramē-
tum nihil prodest, vel sic diuidere, vt fructum
eius consequatur: Si enim diuidat Confes-
sionem ratione materiæ, siue peccatorū, ita,
vt proxima sua Confessione nō confiteatur
omnia sua mortalia, quorum antea oblitus
fuerat, tunc Sacramentum nihil prodest:
G Verum,

Caput III. De Qualitate

Verum, si diuidat ratione personæ, cum confitetur, & peccata quorū antea oblitus fuit, alteri Sacerdoti potestatem absoluēdi illum habenti, & non illi, cui antea confessus est, manifestet, talis, inquam, Confessionis diuisio non impedit Sacramentum.

Questio XXXV. Nunquid reseruos casus habenti licet diuidere Confessionem, ita vt reseruata peccata Superiori, nō reseruata verò Inferiori confiteatur?

Respōsio. SI casus reseruati fuerint censuræ Ecclesiasticæ, nimirum excommunicatio, interdictum, vel irregularitas; tum Superior illos tantum casus audire potest, & ab illis absoluere.

Si verò peccata fuerint, & ab omni censuralibera, & Superior velit Sacramentaliter ab illis absoluere, necessariò debet omnium peccatorum Confessionem excipere, sicque directè à reseruatis absoluens, poenitēs etiam ceterorum consequetur remissionem. Quòd autem Superior, reseruata duntaxat audiens, Sacramentalem Absolutionē impendere nequeat, in causā est, quòd impossibile sit poenitentem absolui ab aliquibus, at nō omnibus; cum si à reseruatis tantum absoluatur, reliqua obstant, quòd minis gratiæ sit particeps.

Porro

Porro, si pœnitens habens casus reseruat-
tos, prius confiteri velit Parocho, quàm Su-
periori, nullius peccati, neque reseruat, ne-
que nō reseruatī cōsequetur Absolutionem.

Quare consultissimum est, primū om-
nium Superiorem adire, & facultatem pete-
re, vt casum reseruatū liceat proprio Sa-
cerdoti confiteri. Quod, si pœnitens id de-
trectet, Confessarius ipse Superiorem con-
ueniet; vt ipsi liceat quendam pœnitentem,
interim eum non nominans, à casu reserua-
to absolueret.

Hanc sententiam approbavit Concilium Cō. Trid.
Tridentinum, dum inquit: In Ecclesia DE I Sess. 14. c. 7
custoditum semper fuit, vt nulla fit reserua-
tio in articulo mortis; atq; idē omnes Sacer-
dotes quoslibet pœnitentes à quibus suis pec-
catis & censuris absolueret possunt: extra quē
articulum Sacerdotes cū nihil possint in
casibus reseruat, id vnum pœnitentibus
persuadere nitantur, vt ad Superiores & le-
gitimos iudices pro beneficio Absolutionis
accedant.

*Quid, si Superior longē absit, & com- Questio
munionis tempus aduenerit, quid con- XXXVI.
siliū ineundum est pœ-
nitenti?*

*Si nullum sit periculum scandali, differri Respōsio
poterit & Communio & Confessio; Si*

Caput III. De Qualitate

verò magnum aliquod oborturū esset scandalum, poterit suo Parocho confiteri tam reseruata, quàm alia, & eius consilio vtī, promittēs se velle postea à Superiori Absolutionem petere; & sic cōmunionis particeps fieri poterit.

Quaestio *Si Superior adsit, & non fuerit tutum*
XXXVII. illi confiteri, nec copiam absoluendi velit
facere Inferiori; quomodò sibi consulet
pœnitens?

Respōsio. **Q**uotiescūq; eiusmodi occurrit perplexitas, vt licitum sit, nō confiteri Superiori, tametsi inferiori nolit cōcedere facultatem absoluendi, poterit Eucharistiæ particeps fieri, haud secus, quàm si absolutus esset; Quia in tali casu censendus est non habere copiam Confessionarij: Caueat tamen pœnitens, ne friuolam non confitendi causam pro legitima habeat.

Quaestio *Potestne Sacerdos cōfitens, ne sigillum*
XXXVIII. Confessionis alterius reuelet, peccatum
aliquod in Confessione sua
propria reticere?

Respōsio. **N**ON modò potest, verumetiam necessitas ei incumbit, ne sua Confessione alterius Confessionis sigillum reuelet. Verbi gratia,

gratia, Sacerdos aliquis absoluit Episcopū à simoniæ labe, quod nō erat facultatis ipsius, quod peccatum, si suo manifestaret Maiori; illicò cognosceret, Episcopum simoniæ crimen patrasse; eiusmodi, inquam, peccatum alterius per cōfessionem cognitum, in Confessarij cognitionem, ne per Confessionem quidem, traducere potest.

Strictius enim obligat præceptum, de non reuelanda Confessione, quàm præceptum de Confessionis integritate. Et si daremus, vtriusque præcepti par esse vinculum obligandi; attamen illud, quod sapius aliter se habet, nec obseruatur semper, ei debet cedere, quod nunquàm aliter se habet, & perpetuò religiosè seruiatur. Iam constat multis ex causis, nō retinendam esse Confessionis integritatem; semper verò Confessionis figillum. Quare hoc in casu amputandum potius est aliquid de integritate Confessionis, quàm vt accusatione nostri, Confessionis alterius reueletur figillum.

Quid, si Sacerdos sit Confessionis reuelator; licebitne eam diuidere?

*Quæstio
XXXIX.*

SI Sacerdos flagitiosus sit, aut ebriosus, vt probabiliter timeretur graue periculum, ne poenitentis per ebrietatem reuelet peccatum, nec adfit alius, cui tutò confiteri possit;

Respōsio.

Caput III. De Qualitate

fit; tunc illud peccatum, cuius reuelationem timet, silentio obruere potest.

Verùm, quamuis flagitiosus fuerit Sacerdos, aut ebriosus; non tamen cuius pro suo arbitrio permiffum est, statim Confessionem diuidere, nisi iam antea constet, Sacerdotem hunc aliorum peccata reuelasse. Alioqui enim omni poenitenti daretur occasio malè cõfítendi; cùm aliquid cernit aut suspicatur in Sacerdote reprehensione dignum.

Adhac improba Sacerdotis vita nunquã poenitenti facultatem præbet, aliquid mutandi circa Sacramentum Poenitentiaë, nisi quando probabiliter creditur in eiusmodi detrimentum poenitentis cessurum, quale Christus noluit, vt aliquis per Sacramentum sustineret. Cùm autem nemo hactenus à Sacerdote flagitioso detrimentum passus fuerit per reuelationem peccatorum; nõ est temerè suspicandũ, quòd peccata, quamuis flagitiosi sint, vel ebriosi, peccata velint reuelare.

Questio
XXXX.

Admittitne etiam Confessio diuisionem ratione temporis?

Respõsio.

DVPLICI nomine diuidi potest Confessio ratione tẽporis. PRIMO, quando tam proluxa est Confessio, vt vno tempore finiri nequeat, quo casu postea redibit poeni-

pœnitens, & Absolutio differetur ad finem
vsque Confessionis.

SECUNDO, in hora mortis, quando,
priusquàm Cōfessio absoluitur, infirmus vo-
ce, vel rationis vsu destituitur: Tum enim,
si vel vnum tantum veniale peccatum pro-
tulerit signo vel verbo, absoluendus est ab
omnibus.

*Quid sentiendum de Confessione ho-
minis obliuiosi; si aliquod omi-
serit peccatum, eritne
iteranda?*

*Questio
XLI.*

DVbium non est, quin omnes ex præcepto
Diuino teneantur confiteri omnia mor-
tifera peccata cum circumstantiis in infini-
tum aggrauantibus, quorum memoriam
habent. Quod cum ita sit, necessarium est
pœnitentem in recollectione peccatorum, vi-
tæ conditionem considerare; quia aliæ fun-
ctiones ad alia peccata, ferè maiorē occasio-
nem præbent. Iuuat consideratio temporis
& locorum, dum recogitamus, quo tempo-
re, quibusue locis diuersari solemus; expen-
dendū vitæ consortium, & cum quibus no-
bis consuetudo familiarior intercesserit; vt
mortalia semel in mentem reuocet; aliòqui
Confessio inutilis fuerit.

Respōsio.

In illis tamen delictis, quæ affectum ve-
hemen-

Caput III. De Qualitate

hementiùs commouent, qualia sunt, quæ ad inuidiam, libidinem, vel iram pertinent, citò à personis reuocanda est animi intentio; ne curiosa, & diligens de commissis consideratio nouæ tentationis fomentum suggerat.

Neque omninò necessarium est, vt tam diu in peccatis inquirendis hæreat quis, donec certò ipsi constet, quòd ex quacunq; diligentia adhibita, nullum aliud peccatum mortale ipsi in mentem veniret: Sed sufficit diligentia facta ad arbitrium poenitentis cù voluntate cõfitendi oblita, quando in mentē venient; quamuis ipsemet poenitens probabiliter putet se potuisse plura inuenire, si prolixiorē inquisitionem fecisset.

Diligenti itaque semel facta inquisitione, si tanta fuerit mortalium varietas, vel si simplex poenitens tam obliuiosus sit, vt memoria tenere, vsque ad Confessionem nequeat; Sed probabiliter metuat, se partem eorum obliuioni traditurū; tenetur quantum potest elaborare, vt qua potest cõmodiore via, eorum memor sit, si sine graui damno suo, vel proximi, vel periculo in anima, corpore, vel fama fieri possit.

Quare, si vti poterit characteribus ignotis, vel signis, quæ nemo intelligat (si fortè Confessio scripta fuerit inuenta) ad talia signa pingenda tenetur; aliòqui Confessio non vacabit culpa, cùm nihil periculi inde sit

fit euenturum, si quispiam inuenerit char-
tam.

Si verò tanta fit simplicitas poenitentis, vt
ne id quidem possit, & peccata tã sint enor-
mia, vt illi aut proximo magnum fit metu-
endum damnum; nequaquam ad scriben-
dum Confessionem tenetur: Sed sufficit ea
confiteri, quorum memor esse poterit, &
Confessio reputatur integra, & idcirco non
iteranda, licet complura per obliuionem o-
miserit peccata. Christus enim ad integrita-
tem Confessionis neminem obligare voluit
cum tanti damni periculo.

*Quando poenitens legitima de caussa ne-
quit integrè confiteri; quo tempore
tenetur hunc supplere
defectum?*

*Quæstio
XLII.*

Quæcunque peccata mortalia inter con-
fitendum oblitus est poenitens, non
antè tenetur confiteri, quàm iterum tempus
aduenerit cõfitendi. Quòd si tamen pro sua
deuotione ante id temporis cõfiteri placue-
rit, propter alia scelera interim commissa, ni
nou peccati reus esse velit, tenetur omnia
oblita confiteri.

Respõsio.

At in reliquis casibus, in quibus legitima
de caussa aliquod peccatũ mortale dissimu-
latur, quamprimum se offert commoditas

paratione & inquisitione necessaria, ad omnium suorum mortalium indagacionem, etiam iteranda erit Confessio.

POSTREMO, si pœnitens crassa, & inculpabili ignorantia laboret circa articulos Fidei, vel præcepta Decalogi; ignorans videlicet ea, quæ omnes fideles scire tenentur, priusquam ad Sacramentorum susceptionem admittantur.

Cessatne etiam certis ex causis simpliciter obligatio confitendi, sicut obligatio integrè confitendi? *Quæstio XLIIII.*

*R*espondetur. Quamvis interdum legitimis de causis liberetur pœnitens à Confessionis integritate; nihilominus tamen semper ad aliquam suorum peccatorum manifestationem Sacerdoti faciendam obligatus permanet: Nam, cum duo extent præcepta, vnum de confitendo, alterum de integrè confitendo; si hoc impleri nequeat à nobis, ad illud alterum obligamur, ut ea scilicet peccata confiteamur, quæ nullo modo integritatem Confessionis impediunt.

Adhæc, si demus, vnum tantum de Confessione peccatorum promulgatum esse præceptum (quemadmodum innuere videtur Cap. Omnis vtriusq; sexus &c.) non tamen inde conficitur, si ab omni parte non valeamus id obseruare, nos ab eo in vniuersum li-

Caput III. De Qualitate

beros esse: Nam, vt de Quadagesimali ieiunio, vnicum extat præceptum; qui singulis diebus ieiunare nequit, pro virium facultate ad aliquorum saltem dierum ieiuniū obstringitur, & non ab omni ieiunandi necessitate liberatur: Ita quoque poenitens vsque ad eò nō est ab omni Confessione immunis, si sibi aut aliis periculosa sit Confessio integra; quin vigore præcepti de confitendo, nihilominus teneatur ea confiteri, quorum Confessio nemini queat obesse.

Questio XLV. Estne absoluendus, qui in articulo mortis, vi morbi impeditus, integrè confiteri non potest?

Responsio. **Q**uandocunq̄ue peccatum aliquod infirmus in illo articulo, vel voce, vel nuru explicat in particulari, quantumcunq̄ue veniale sit, si vltra progredi non valet, est Sacramentaliter absoluendus. Et ratio est, quia illa Confessio, postquam est expressio peccati in particulari, de quo Sacerdos iudicare potest, caret vitio diuisionis: Nam si aliqua est causa legitima diuidendæ Confessionis, nulla esse potest alia, quàm impossibilitas, quæ à natura procedit, non etiam mala voluntate.

Nec satis est, respondere, quòd tum contritio illi sufficiet apud DEVM: Nam euenire possèt, vt ille solùm sit attritus, qui per-

Sacramentum fieret contritus; nec tamen illicò subueniri illi oportet per Eucharistiam, & cum ius habeat ad Absolutionem, quam denegare, ingens foret sacrilegium cum iniuria coniunctum; eo præsertim articulo, quo, in re dubia in eam partem inclinandum est, vt Ecclesiasticis subsidiis exeunti ab hac vita succurratur.

Estne is infirmus, qui quidem aliqua contritionis signa in genere edit; Veruntamen nec voce, nec nutu in particulari aliquod peccatum exprimere potest, absoluendus?

Quæstio XLVI.

INFIRMVS, qui aliqua contritionis signa præsentem vel absentem Sacerdote dederit, Sacramentali ritu ab omnibus peccatis absoluendus est. Id quod probatur iis, quæ sequuntur vrgentibus ac firmis argumentis.

Respōsio.

PRINCIPIO, hanc sententiam confirmat Canon Cōcilij Carthaginensis quarti, vbi sic definitur: Is qui in infirmitate pœnitentiam petit, si casu, dum ad eum Sacerdos inuitatus venit, oppressus infirmitate obmutuerit; dent testimonium, qui eum audierunt, & accipiat Pœnitentiam. Et si continuò credatur moriturus, reconcilietur & infundatur ori eius Eucharistia.

Con. Cartha. 4. 26. q. 6. capit. Is qui.

R V R S V S, hunc in modum statuitur:

G 7

Si per

Caput III. De Qualitate

De Confe- Si per se respondere non possunt, cum vo-
cra: dist. 4. luntas eorum suum testimonium dixerit,
Ca. ægro- baptizentur; similiter & de pœnitentibus
tantes. agendum est.

Concil. A- P R Æ T E R E A, Concilium Araufica-
rauf. c. 12. num statuit: Subitò obmutescens, inquit,
& Baptismum & Pœnitentiam accipere po-
test; si voluntatis præteritæ testimonium
habeat.

27. q. 7. ca. Si quis dicat, hos Canones intelligendos
Ab infir- esse de publica Pœnitentia, non etiam de Sa-
mis. cramentali; huic occurrendum est, nequa-
quam accipi debere de Pœnitentia publica,
cum expressè cautum sit, ne cuiquâ in hora
mortis, Pœnitentię qualitas imponatur. Cum
ergo hi Canones iubeant imponi Pœniten-
tiam; mentionem quoque faciant manuum
impositionis, atque ad eò infirmos Euchari-
stiaę participes esse velit; clarissimè constat,
non de publica illa Pœnitentia, sed Sacra-
mentali intelligendos esse.

Neque magnopere militat contra hanc
sententiam, quòd eiusmodi infirmus nullam
iudicio Sacerdotis materiam subiiciat: Nam
per hoc ipsum quòd nonnulla contritionis
promat signa, Sacerdotemque expetierit,
satis superque materiaę est Sacerdoti ad iu-
dicandum de pœnitente.

Si hominis obliuiosi Confessio rata tum
in Ecclesia, tum etiam coram DEO habetur,
licet post

licet post diligentem conscientiae discussione-
nem, memoriam ipsius fugerit peccatum;
quidni & infirmi Confessio censebitur legi-
tima, cum per naturae vires supra modum
affectas steterit, quò minus singulare ali-
quod peccatum in Sacerdotis notitiam po-
tuerit traducere.

Cæterùm tria sunt duntaxat propter que
requiritur in Sacerdote singulorum pecca-
torum cognitio: PRIMVM est, vt de vo-
luntate poenitentis; num Sacramenti parti-
ceps esse velit, constet. SECVNDVM est,
vt possit pro diuersa criminum ratione sa-
lutarem iniungere satisfactionem: TER-
TIVM, vt contra reciduum efficax adhi-
beat remedium. Posterioribus duobus lo-
cus non est in agonizantibus cum morte, &
de voluntate poenitentis per edita signa sa-
tis constat. Nihil ergo obstat quò minus Sa-
cramenti Absolutione DEO & Ecclesiae re-
conciliari possit.

Sacerdos itaque ad infirmum accersitus,
primùm omnium, si fieri potest, audiat eius
aliquod peccatum in particulari. Quòd si
ita inualuerit infirmitas, vt voce destitutus
sit; studiosè obseruet signa; an aliquod præ-
se ferant Confessionis desiderium, & tunc
ne dubitet absoluerè. Si verò neque loqui
neq; nutu, aut signo quoquam manifestare
valet, Confessarius astantium quærat testi-
monium

Caput III. De Qualitate

monium de aliquibus contritionis signis, quæ si adfuerint, absque scrupulo potest absolui.

Porro si quis subito in phrenesin incidat, aut apoplexiam, alioue morbo corripiatur, quo totum corpus & mens stupeat, & nulla poenitentiae dederit signa; huic impendenda non est Sacramentalis Absolutio: Sacramentum tamen extremæ Vnctionis poterit ei conferri.

Quaestio
XLVII.

Quomodo Confessio debet esse secreta?

Responſio. **C**ONfessio peccatorum, publica quidem esse potest; plurimum tamen ad conseruationem eius in Ecclesia facit, vt sit secreta. Id quod hac ratione probatur: Legem naturæ lex gratiæ non destruit, sed perficit; lex autem naturæ docet & admonet, ne occulta verendaque crimina in publicum, nisi via iuris ad eorum vindictam proferantur. Lex autem gratiæ Diuinæ iubet omnia peccata, etiam occulta cōfiteri. Ergo inde colligitur, Confessionem debere esse secretam; alioqui renuente natura, aut homines confiteri nolent; aut non nisi violentissimè possent ad Confessionem adduci; cum tamen Diuina prouidentia iuxta cuiusque naturam & ingenium suauiter omnia disposuerit.

Igitur cum hæretici nos interrogando perurgent,

perurgent, vbi secreta Confessio in Euangelio reperiatur instituta, satis nobis est respondere, in Euangelio collatas esse Ecclesiæ claves, & potestatem remittendi peccata omnia, quæ DEVS remittit: Ergo omnia, etiam occultissima cordis, & hoc non nisi per iudicium, quod causæ cognitionem requirit, & eius naturæ est, ne occulta in publicum proferantur. Ergo in Euangelio est secreta Confessio instituta.

Licetne absenti Sacerdoti per nuntium confiteri?

Questio XLVIII.

Nequaquam: Quia forum Confessionis debet esse secretum, & nemini tenetur homo reuelare peccata, nisi Sacerdoti. *Responsio.*

SECUNDO dico, quod non est licitum, hoc modo confiteri, nec talis Confessio, si fiat, potest esse Sacramentalis, nec Sacerdos potest talem absolvere, nec est rationi conforme: Quia Confessio debet esse forum secretissimum; nam licet Confessio publica quoque esse possit; tamen quia Sacramenta non sunt contra legem naturæ, secundum quam non licet publicare peccata, idcirco Confessio secreta sit oportet, secundum naturæ leges, & non ratione clauium.

Ratio igitur, quare talis non debeat absolui, est; quia Sacerdos ad legitimè absoluum certus esse debeat, non modò, an il-

Caput III. De Qualitate

la peccata pœnitens admiserit; verùm etiam an firmum conceperit propositum cauendi in futurum peccatum. Per nuntium autem de horum neutro ipsi certius quicquam cõstare potest, cùm nuntius mentiri possit, & pœnitens mutauerit sententiam, nec serium habeat propositum, abstinenti à peccatis.

Quæstio
II. *Potestne quis per Interpretem Sacerdoti præsentem confiteri?*

Respõsio. **E**T si propter periculum famæ & scandali nemo obligatur ad confitendum per interpretem; certum tamen est licere cuique linguæ ignaro confiteri peccata in præsentia Sacerdotis per interpretem, quæ vtique Confessio valida erit, & conferri poterit Absolutio: Est enim diuersa ratio, quàm de internuntio. Quia quando internuntius refert peccata Sacerdoti, pœnitens non est præsens; per interpretem autem signo & nutu ostendit pœnitens, se eius reum esse, quod interpres dicit; & sic est verum Sacramentum. Et interpres omninò tenetur occultare peccata, quæ audiuit.

Quæstio
L. *Teneturne interpres tam arcto vinculo ad sigillum Confessionis, quàm Sacerdos?*

Respõsio. **R**espondent aliqui Theologi, quòd non: Nam interpres, inquiunt, non fungitur munere

munere audientis, vt Sacerdos, sed loquentis. Quare cum interpres non stet à partibus Sacerdotis sed pœnitentis; ad sigillum seruandum nō magis quàm ipse pœnitens obstringitur, qui sua peccata celare sub sigillo non obligatur. Adiecerim præterea aliam rationem; quòd cum Confessio per interpretem non sit necessaria, nihil mirum, si DEVS tanto rigore non compulerit interpretem, quanto Sacerdotem.

Fatendum tamen, quòd si interpres Confessionē patefaceret, acriter esset puniendus, licet non illo rigore iuris, quo Sacerdos.

Potestne quis scripto confiteri?

Absens absenti per literas non potest confiteri, neque si confiteatur, potest absolui à peccatis. Ratio huius est, quòd Confessio est actus personalis, quo homo præsentì Sacerdoti loquitur. Quapropter licet ab excommunicatione, & ab aliis cœsuris possit homo per literas absolutionē à Romano Pontifice petere, & obtinere; tamen Absolutionē sacramentalem peccatorum non nisi præsens per Confessionem.

Accedit & alia ratio, quòd Cōfessio debet esse talis, per quam Sacerdos certus fiat, talia peccata pœnitentē fecisse, quin etiā per quam possit eū conuincere. Confessio autē per epistolā non est huiusmodi; Nam Sacerdos non est certus, an literæ illæ sint veræ an fictæ; imò posset postea pœnitens negare suas esse.

Adde,

Questio

LI.

Respōsio.

Absolutio à censuris per literas obtinetur.

Caput III. De Qualitate

Luc. 17.

Adde, quòd si eum per rescriptum absolueret, fortasse iam tunc pœnitens mutatus esset animo, ita vt indignus esset Absolutione, aut fortasse vita defunctus. Ideoque eorum exemplo, qui à lepra curati, iussi à Christo sunt ostendere se Sacerdotibus, docetur corporali præsentia confitenda esse Sacerdoti peccata, non per nuntium, non per scriptum, aut epistolam manifestanda, sed facie ad faciem.

Si verò quis in præsentia Sacerdotis scripto confiteatur, fieri potest dupliciter. Vno modo, vt pœnitens scriptum tradit Sacerdoti, qui legat, nihil pœnitente voce, aut signo affirmante. Et hæc quidem Confessio eadem præfata ratione non est valida; quoniam per illas literas nihil pœnitens affirmat.

Si verò, cum singula peccata Sacerdos legit, pœnitens dicat, se fecisse illa, vel nutu capitis, si mutus sit, annuat; tum est vera Confessio, quia locutioni æquiualeat.

Quæstio
LIII.

Teneturne mutus per scriptum
confiteri?

Respōsio. **N**ON: Quia eiusmodi Confessio ex genere suo non est secreta: Quod enim scripti, licet manu teneas, potest Sacerdos subripere, vel tu ex incuria perdere, & multò erit minùs secretum, quam quod eorum interprete

prete profers. Atqui licet Confessio, si publicè fiat, etiam sit vera & legitima: attamen necessarium non est, ut quis sua scelera in publicum deducat; quia Christus, cuius iugum suaue est, & onus leue, noluit ut peccata nostra periculo infamiae nostrae exponeremus, & nonnunquam mortis, si publicitus essent nota.

Matth. 11.

*Licetne nutu confiteri?**Quaestio*

LIII.

Responsio.

TAm linguæ ignarus, quam mutus, qui de religione Confessionis eruditus est, tenetur meliori, quo potest, modo nutu confiteri. Et ratio est, quia nutus pro vocibus seruiunt; quapropter pari iure, & mutus & loquens ligantur. Dixerim autem meliori modo, quo possit, non quidem quòd teneatur summam diligentiam adhibere exquirendi effingendique nutus, quos Sacerdos intelligat: Sat enim est illam præstare, quæ iudicio prudentum in re graui adhiberi debet. Verùm si quis potest voce intelligibili confiteri, & non confitetur; tametsi Sacramentum consistat, si integrè confiteatur per nutus: peccat tamen & abutitur donis à DEO sibi datis.

*Quònam ritu est facienda**Confessio?**Quaestio*

LV.

Responsio.

Magna cum humilitate fieri Confessio debet, utpote quæ non ipsi tantùm Sacerdoti,

Caput III. De Qualitate

cerdoti, sed DEO, cuius vice in terris ille fungitur, medio Sacerdote fit. Peccator igitur cum lachrymis & gemitu seipsum accuset, non excuset: neque superbo corde, & elata ceruice scelera referat, sed humili, animoq; contrito; quoniam, vt ait Dauid; Cor contritum, & humiliatum DEVS non despicit. Neq; culpam in alium quenquam, vel in ipsum Diabolum, se excusando reiiciat; vti primi omnium parentes, Adam, scilicet, & Eua, fecerunt, dum ille vxorem, sibi à DEO datã, crimineretur, & ita ipsum, qui dederat, DEVM quodammodò accusando, impeteret; hæc verò culpam omnem in serpentē reiceret. Quanq̃ enim Diabolus ad scelera, & facinora nos, suggerendo, tentandoq; impellat; nos tamen Diuino, quod nobis adest, auxilio, liberoq; arbitrij, voluntatisq; consensu, abdicare à nobis tentationē ipsam possumus. Itaq;, si peccamus, nos ipsos, qui consensimus, Diuinamq; opē, ad repellendas tentationes malas, nō inuocauimus, non hominē aliquem, aut Diabolum, & quod impium est, DEVM ipsum criminemur: Nã DEVS intentator, vt inquit Apostolus, malorū est, I. Cor. 12. nec finit nos tentari supra id, quod possumus, sed facit cum tentatione prouentum.

Flexis igitur genibus plerunque Confessio fieri debet, & ita Natalem Episcopum, hæresi quondam pollutum, illam fecisse, ex Eusebio Cæsarensi constat.

Idipsum

Psal. 50.

Gen. 3.

1. Pet. 5.

Matth. 13.

Ioan. 13.

Iacob. 1.

1. Cor. 12.

Idipsum prodit Augustinus, dum ait, *Re-* Augustin.
fistit mihi filius pestilentiae, & erubescit ge- hom. 49.
nu figere sub benedictione DEI.

Antiquissimum autem hoc institutum fuit Dionys. A-
se, & Apostolorum coepisse tempore, Diony- reopag. ep.
sius Areopagita, Pauli Apostoli discipulus, 6. ad De-
testatur, dum Demophilum quendam repre- mophilum.
hendit, quod peccatorem coram Sacerdote Tertul. lib.
pro consequenda venia peccatorum prociden- de poeni-
tem, repulerit, & inflictio etiam calce abiece- tentibus.
rit. Similia leguntur apud Tertullianum & Sozom. li.
Sozomenum. 9. hist. tri-
part. c. 35.

*Licetne peccatori simul pluribus
Sacerdotibus confiteri?*

*Quaestio
LVI.*

Responsio.

Licet, Augustino teste, qui inquit. Quan-
to quis pluribus confessus fuerit in spe ve-
nia, facilius remissionem assequitur. Si vero
aliquid obstaret, quod minus id fieri posset,
maximè id esset fama poenitentis, quae per
hoc exponitur periculo pereundi; verum hoc
non obstat, tum quia omnes illi tenentur si-
gillatam habere Confessionem illam, ac si
unicuique eorum seorsum facta esset: Tum
etiam, quia fieri potest, peccata illius pecca-
toris aliò qui esse publica, quae quidem ipse
potest in foro contentioso publicè confiteri;
Igitur (à fortiori) id potest occultè pluribus
Sacerdotibus.

Deinde modus ille secretus in fauorem
peccato-

Caput III. De Qualitate

peccatorum fuit institutus, cui ipse peccator cedere potest, si non aliud maius damnum inde timeatur.

Licet itaque pluribus simul confiteri, & talis Confessio Sacramentalis est, validaque erit Absolutio secluso obice: Si enim plures Sacerdotes possunt simul eandem hostiam consecrare, ut certum est; quare igitur non poterunt simul eundem peccatorem absolute?

Deinde Confessio per interpretem facta, aut aliò qui tertio assistente, sciente, vel nesciente ipso confitente, ex sententia omnium Sacramentalis est, etiam si secretissimè non fiat. Igitur, quòd Confessio fiat pluribus, aut coram multis, non impedit veritatem Absolutionis subsequenter.

Nec obstat, quòd forum poenitentiae debet esse secretissimum, nam hoc non variat essentiam Sacramenti, quod in Absolutione consistit. Nec etiam vim praeccepti habet, ut solus quis confiteatur; sed benigna ac clemens est expositio praeccepti, sine qua noluit Ecclesia peccatorem ad confitendum obligare, ut Doctores sentiunt plerique.

*Questio Satisfacitne quis plenè & cum fructu
LVII. praeccepto Ecclesiae de confitendo, qui
omnia sua peccata, sed sine poeni-
tentia, Sacerdoti confitetur?*

Nequa-

Nequaquam : Nam præter Confessionis integritatem, requiritur etiam in poenitente vera cordis poenitentia. Id quod Concilium Tridentinum his scripturæ testimoniis confirmat : Proiicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuaricati estis; & facite vobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certè si quis illos Sanctorum clamores considerauerit : Tibi soli peccaui, & malum coram te feci : Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum; lachrymis meis stratum meum rigabo; & alios huiusmodi, facillè intelliget, eos ex vehementi quodam antea vitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Haftenus Concilium.

Respõsio.

Cõc. Trid.

Ses. 14. c. 4.

Ezech. 18.

Psal. 50.

Psal. 6.

Itaque præter cessationem à peccato, & nouæ vitæ propositum, veteris vitæ odium requiritur & detestatio perfecta. Cuius ratio est; quia nemo à Sacerdote efficacem assequitur Absolutionem, nisi quem DEVS etiam verè absoluerit: Absoluitur autem nemo, qui caret omni peccati detestatione, iuxta illud Christi: Nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis. Luc. 13.

Præterea Ecclesia obligat in Cap. Omnis vtriusque sexus &c. omnes Christifideles, in peccatum mortale post Baptismum lapsos, ad semel in anno peragendam Confessionem, quam Christus instituit apud Ioannem: Quorum remisistis peccata &c. Ioan. 20.

H.

DEVS

Cap. III. De Qualitate Confessionis.

DEVS autem Confessionem instituens, cum obliget peccatorem ad vocalem Confessionem Sacramentalem ex cordis poenitentia procedentem; Hinc fit vt Ecclesiae præcepto de confitendo non satis fiat, qui non ita, vt DEVS instituit & iussit, confitetur, nimirum cum vera cordis poenitudine.

Ad hæc, non præcipit Ecclesia quamcunq; Confessionem, sed Sacramentalem, quæque fit cum spe veniæ & Absolutionis coniuncta, nõ modò ab Ecclesia, verum etiam à DEO: Ad hoc enim præcipitur, vt poenitens deposita peccatorum sarcina, non ad sui ipsius condemnationem mensæ coelestis particeps fiat. Vt autem hac fruatur, non satis est integrè confessum esse; nisi etiam omninò sua peccata ex animo fuerit detestatus: Itaque vt præcepto Diuino & Ecclesiae satis fiat; & ne iudicium sibi manducet & bibat poenitens: integra omnium scelerum Confessio, cum seria cordis detestatione necessaria est; aliòqui Confessio inutilis erit, nec profuerit quicquam; nisi fortè ad Ecclesiasticæ poenæ euitationem.

1. Cor. 11.

CAPVT